

DOMOVINA

Izdaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se ispolnijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne pet stroškov ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Anton pl. Wurmser — predsednik okrožnemu sodišču v Celju.

Pred one, katere vznemirja naše tarnanje in jadicovanje, in ki si želijo, da se ljudstvo le navdušuje z blestečimi obljubami v bodočnost, pred one optimiste stopimo z najnovejšim dekretom justičnega ministra Kindingerja: pred sednik okrožnemu sodišču v Celju je Anton pl. Wurmser.

Ne očitamo ničesar slovenskim poslancem, ali neodpušljiva brezbržnost slovenske delegacije je, da ni pravočasno vložila svoj veto zoper najnovejšo zaušnico slovenski narodnosti. Ako navidezno tako vplivna „Slovenska krščanska narodna zveza“ nima toliko moči in odločnosti, da bi bila pravočasno zavrnila Clary-ja in Kindingerja od najnovejšega atentata na slovenski značaj Spodnjega Štajarja, potem naj ne pričakuje resnega vpoštevanja Slovencev.

Nemec, nacionalen Nemec, je tedaj imenovan predsednikom okrožnega sodišča, v kojega področju živi dobrih 95% Slovencev, in le kakih 5% bo po mišljenju Nemcev, ki pa so itak le uskoki iz prvotnega slovenskega taborja. Ali se ne norčuje nova vlada očitno z nami, in naši faktorji na Dunaju dopustijo pravosodnemu ministru tako norčevanje s Slovenci!

A. pl. Wurmser, novi predsednik celjskega okrožnega sodišča, nam ni neznana oseba. Služboval je v Celju celih 14 let, in sicer od l. 1885 do 1891 kot sodni tajnik, od 1891 pa kot sodni svetnik do letošnjega leta, ko je bil imenovan višjesodnim svetnikom.

Možu kot takšnemu nimamo nič očitati, pač pa je kot sodni uradnik v teh dolgih letih po-

kazal, da ni niti malo sposoben za mesto, na katero ga je posadil minister Kindinger.

Brez tarnanja in jadicovanja povemo, da se nam bližajo hujši časi, kakor smo jih imeli za časa slaboznanega Heinricher-ja. Tačas je vsaj vsak sodni svetnik dol do avskultanta bil zmožen slevenščine, sedaj imamo nad dve tretjini sodnega uradništva v Celju, ki slovenščine ne zna, ali jo pa lomi v pohujšanje zadnjega hribovca. In sedaj dobi to osobje še „šefa“, ki ljubi slovenski jezik in slovensko ljudstvo kakor pes poleno. Da bo potem zrasel greben zadnjemu sodnemu slugi napram slovenščini, temu se ne smemo čuditi.

Najprej se je brez ugovora od odločilne slovenske strani popolnilo mesto državnega pravdnika z možem, ki kaže vso naklonjenost in ljubav do slovenskega naroda po zaplembah našega lista: sedaj mu je poslal Kindinger kot vrednega tovariša in čuvaja „nemških svetinj“ pl. Wurmserja.

Že večkrat smo omenjali, da je že za zasebnika usodno in značilno, ako je z njim organ celjske fakinaže, „vahtarca“ zadovoljna. Trikrat pomembnejše za kakovost dotičnika pa je, ako se v tem lističu hvali državni uradnik. In za Wurmserjem je celjska „žaba“ točila grenke solze pri odhodu, ter mu presrečna steza sedaj vse štiri v sprejem in objem.

Pri odhodu Wurmserja je pisal ta listič med drugimi tiradami, da je užival v Celju „ljubav in zaupanje prebivalstva“, kajti isti je — „nacionalen, svoje dolžnosti se zaveda joč nemški uradnik.“

Pravijo, da je baš ta „vahtarična“ kvalifikacija veliko zalegla pri Clary-Kindingerjevi vladi, mu je naklonila odlično mesto v Celju, kjer da ima prebivalstvo toliko „ljubav in zaupanje“ do njega.

Seveda znaša takšno prebivalstvo le 5%, dočim nas ostalih 95% bi ne bil mogel Kindinger bolj osrečiti, kakor da bi bil vzel pl. Wurmserja v svoje naročje na Dunaj, ne pa, da ga je poslal med nas v zasmehovanje enakopravnosti ob koncu 19. stoletja.

Državni proračun za l. 1900.

Suhoparne številke in nič družega, bo rekel marsikdo, ko zagleda to naše poročilo. Da, suhoparne in dolge številke, da se jih komaj izgovori, je bilo tudi to poročilo za finančnega ministra in dunajsko vlado, a za nas davkoplačevalce so te številke žive, grozeče, tvorijo jih naši krvavi davčni prispevki. Daljše ko so te številke, manj dobrega obetajo Avstriji in njenim davkoplačevalnim podložnikom.

Proračun za leto 1900, kakršnega je podal finančni minister državni zbornici v seji dne 8. t. m. je sestavljen v kronah v zlati vrednosti, pri kateri pomeni 100 kron 42 gld.

Kakor smo že zadnjič omenili, znaša skupna potrebščina 1.585.403.933 K., pokritje pa temu nasproti 1.585.822.822 K. manj kot lansko leto za 528.193 K.

Skupna potrebščina je v letošnjem proračunu za 64.830.347 K. višja, kakor je bila lanska. Zvišanje je napravila v prvi vrsti regulacija plač državnih železniških uslužbencev za 5.120.000 K., državnih slug z 8.000.000 K., orožnikov za 1.489.120 K. in finančnih stražnikov za 2.400.000 K. Vrhutega so se zvišale še plače srednješolskih profesorjev za 8.099.090 K.

Sicer je pokritje za prihodnje leto proračunjeno za 64.302.154 K. višje kot lani, a baš tega zvišanja se davkoplačevalci nič posebno ne veselijo, kajti te ogromne svote ne bo državna blagajna iz rokava stresla, temveč si jo bo dobila

LISTEK.

Povera mia!

I.

Povera mia! Zaslišala sem tih, ljub glasek, — začutila sem mehko, gorko roko na svojih laseh. Povera mia! Bile so te besede posebne, povsem različne od drugih podobnih, tolažilnih, pomilujočih — ne vem, — le to vem, da sem zajokala po teh rahlih, komaj slišnih, božajočih besedah, — zajokala sem po dolgem času, da sem dala duška svoji duševni otrplosti, ki se me je bila polastila, ko so mi položili v grob nenadno umrlega očeta. . . .

Zakopala sem, — komaj dvanajsetna, — otroške sanje, — ostavila me je nagajivost in veselost, — postala sem tiha, resna, skoraj odurna. . . .

Prišedši iz šole, sedla sem vsakikrat na svoj kovčeg, — naslonila se na zid, — zaprla oči in se v duhu zatopila v vse posameznosti, ki se vrše o pokopu.

Z neko čudno slastjo sem ponavljala ta tužni, pretresujoči prizor. . . .

Slišala sem zopet zamolklo govorjenje, — pridušeni jok, — obupni krik; — čutila sem močni duh svežih, dišečih cvetic; — videla sem tanke, bele, voščene, goreče sveče z dolgim plamenom; — čutila sem težki dih smrti. . . .

In zopet sem slišala votlo donenje, ko so pogrebci zabijali rakev, — — — videla sem, kako so jo dvignili in odnesli. . . .

Stala sem zopet ob odprtem grobu. . . .

In v teh mislih me je začelo stiskati v prsih, dušilo me je v grlu, da sem komaj dihala, a oči so mi bile suhe, suhe brez solz.

Povera mia! Kakor bi se mi hipoma odvezale od srca vezi, ki so me tesno objemale, stiskale, dušile.

In jokala sem, jokala. — —

A ona, ki mi je govorila te besedi, — rahlo me božajoč po laseh, — me ni tolažila, pustila je, naj se izjočem. Saj je vedela, — čeprav jako mlada, — da solze olajšajo bolesto, Kako bi ona tega ne vedela, saj je bila v črni, žalni obleki, — — izgubila je bila v kratkih presledkih očeta in mater.

In od tega trenutka sve si bili prijateljici. . . .

II.

Vsak prosti časek sve porabili, da sve bili skupaj, — bili sve neločljivi.

Kmalu so prešla leta, — Milka je odšla v nemški penzjonat, kjer naj bi se izučila za vzgojiteljico, — jaz sem vstopila na učiteljske.

Kako se mi je tožilo po njej! . . . pošiljala sem ji list za listom, — ona mi je odgovarjala prav tako redno.

Videli sve se le v velikih počitnicah.

Kakor v sanjah so prešla štiri leta; dosegli sve ob istem času svoj težko zaželeni smoter. V svet! . . . v svet! . . .

Gledali sve vanj s komaj pridrževanim veseljem; z nekim tajnim strahom sve pričakovali vstop v neznano deželo, katero sve poznali le iz knjig.

Nama je bil svet krasno jutro brez oblaka na nebu, z rožnato, svetlo zarjo, ki naznanja solnce — vroče, bliščeče, — poleg katerega zatemne vse zvezde. . . . Fata morgana!

Zadnje počitnice ni prišla Milka v Z . . . temveč je ostala pri neki stari, daljni sorodnici blizu Gradca.

Tudi sedaj sve si pridno dopisovali, a iz pisem nisem več spoznala svoje Milke, — resne, — misleče, — prevdarjajoče Milke. . . . In ta njena sprememba me je navdajala z veseljem, — ob enem me pa vznemirjala.

iz žepov že itak preveč obremenjenih davkoplačevalcev. Zvišati se namerava direktne in indirektne davke jako znatno, tako, da morajo samo direktni davki nesti prihodnje leto državi 12.905.800 K. več, nego letos. Osebná dohodarina mora nesti 5.160.000 K. več, kakor letos.

Indirektni davki so sestavljeni za 45.359.780 K. višje, kakor letos; in sicer se je pri tem računalo, da mora vreči novi davek na sladkor za 29.460.000 K. več, davek na pivo za 76.640.000 K. več, davek na žganje 68.400.000 K. več, davek na petrolej 18.500.000 K., sol bo vrgla državi 45.128.000 K., tabak 209.826.200 K., kolki in pristojbine pa 150.430.000 K.

Na posamezne oddelke se razdeli proračun tako-le:

1. Najvišji dvor 9.300.000 K.
2. Kabinetna pisarna 160.183 K.
3. Državni zbor 2.401.602 K. za 123.426 K. več, nego letos, kar se rabi v to, da se delegacije za leto 1900 zberejo v Budimpešti, ne pa na Dunaju.
4. Ministerski svet 2.748.222 K., za 89.936 K. več, nego letos.
5. Potrebščine skupnih zadev za 8.506.240 K. več, nego letos.
6. Državno sodišče 48.884 K.
7. Minist. za notranje zadeve 60.618.070 K., za 4.332.196 K. več, kar se utemeljuje vsled uravnave plač, pomnožitvo uradniškega osebja itd.
8. Politična uprava za 555.310 K. več, ker se je uvrstil kranjski dež. predsednik v tretji plač. razred, ter se je ustanovilo več novih okrajnih glavarstev in političnih ekspozitur (Mozirje, Konjice itd.) Nadalje, ker se je sistemizovalo dva nova dvorna svetnika na Štajarskem in Moravskem ter se ustanovilo več namestniških svetovalcev, oziroma dež. vladnih svetnikov (na Štajarskem šest).
9. Za oddelek javno varstvo se potrebuje 21.592 K. več.
10. Za zidanje in vzdrževanje državnih cest se zahteva 207.000 K. več, od teh odpade precej na zidanje novih hiš za cestne nadzornike na Štajarskem.
11. Ministerstvo za deželno brambo potrebuje več 3.782.202 K. vsled zvišanja orožniških plač, zboljšanja vojaške hrane, preustrojitev dež. bramb. itd.
12. Ministerstvo za uk in bogočastje potrebuje 12.327.630 K. več, in sicer se porabi za centralo za ljudsko štetje 46.158 K., za geološke in arheološke postaje itd. Nadalje potrebuje naučno ministerstvo zvišane stroške za zboljšanje plač pravoslavnu duhovništvu v Dalmaciji, za zvišanje plač duhovnikom v drž. kaznilnicah, za novo semenišče v Šleziji, za večje prispevke knezonadškofjskemu semenišču v Zadru, za zvišanje dohodkov novoimenovanemu kardinalu v Gorici itd.
13. Finančno ministerstvo edino zahteva 4.655.580 K. manj, dasiravno potrebuje za zboljšanje plač finančnim stražnikom 2.400.000 K. To ministerstvo si je zagotovilo itak zvišane dohodke od novih davkov, katere smo na drugem mestu omenili.

14. Dvorna in državna tiskarna potrebuje 295.538 K. več, da zviša plače svojim uslužbencem ter si nakupi dovolj — papirja.

15. Trgov. minister. zahteva 12.650.850 K. več. Stori se je baje marsikaj za povzdigo trgovine, obrtnije in industrije, o čemur pa davkoplačevalci bore malo občutimo.

16. Za poštne in brzojavne namene se zahteva 3.537.280 K. več.

17. Železniško ministerstvo potrebuje tudi 12.890.900 K. več.

18. Poljedeljsko ministerstvo je naračunilo zvišanih potrebščin za 1.451.607 K. več, ker potrebuje za zvišanje uradniških plač.

19. Pravosodno ministerstvo zahteva več 7.602.583 K. Zvišanje je nastalo vsled regulacije plač sodnim uradnikom in za razne nove zgradbe.

20. Penzijski etat potrebuje 4.626.536 K. več, ker je naraslo število za pokojnino upravičenih ter ker se je pokojnina državnih uradnikov in finančnih organov razmerila po višjih dohodkih.

21. Podpore in dotacije so se zvišale za 714.340 K. Ta svota se potrebuje za one krajeve železnice, za katere je država prevzela jamstvo ter za mornarsko podjetje „avstrijski Lloyd“.

22. Državni dolg zahteva 170.638 K. več, kredita.

23. Uprava državnega dolga 1.557.040 K.

24. Najvišji računski dvor 416.000 K. več.

Te zvišane številke v vseh poglavjih pač govorijo dovolj, kako v Avstriji gospodarsko „napredujemo“.

To pa še ni dovolj! Prihodnje zasedanje delegacij prinese avstrijskim narodom nova „razočaranja“. Vojna uprava bo namreč pri tem zahtevala ogromne milijone za zvišanje častniških plač, za nove topove, za preustrojitev raznih armadnih branž itd.

Gospodari se v Avstriji pač po najmodernejših aristokratskih „zahtevah“. V zunanosti in v izdatkih se kažemo mogotce, v notranosti pa je beda in zanemarjenost. Posebno se mora to reči o kulturnem in socialnem stanju nas „manjvrednih“ slovanskih narodičev. Kaj stori avstrijska uprava n. pr. za slovenske kulturne in socialne potrebe? Niti ljudsko šolstvo nam ni dovolj razvito in podpirano, o strokovni in višji izobrazbi niti govoriti ni. Kje imamo kmetijske, obrtne, trgovske šole, kje realke, gimnazije, kje pa je še le ideja „o slov. univerzi“.

Deželne vlade nas prezirajo, ker so nam nasprotne, a država pa menda jemlje merilo po deželnih vladah.

Pri prispevanju za deželne in državne potrebščine pa nas vedo skrbno poiskati.

Potujčevanje slovenske mladine.

Vsak narod zida svojo prihodnost na svoj zarod, na svojo mladino, in to ne — brez razlogov. V mladino zasaja slehern narod svojo nado, in nanjo zida svoj obstoj za bodoče čase, kar je gotovo povsem umljivo in naravno. Tej mladini pa je treba vcepiti čut ljubezni do rodne zemlje in do jezika, katerega so govorili pred sto leti naši pradedje, in od katerih smo ga podedovali mi — sedanji slovenski rod. ...

Le pogledjmo nekoliko okoli sebe: Kako skrbe v nas naseljeni Nemci za trdo nemško vzgojo svoje mladine, tako Lahji in za njimi Mažari in drugi. A še več! S tem, da vzgajajo svojo mladino v svojem narodnem duhu, se pa še ne zadovoljujejo, marveč hočejo pomnožiti svoje število celo s tujim blagom, z mladino drugih narodnosti, s tem, da žrtvujejo edni kot drugi za ponemčevanje, poitalijančenje in mažariziranje ogromne svote, s katerimi v svojih šolah in zavodih love na svoje limanice tujo deco. In to — žal — ne brez uspeha! Priznati moramo mi Slovenci sebi v sramoto javno, da ga ni naroda v širni Avstriji, kojega otrok bi se toliko potujčilo vsako leto po nemških in laških šolah, kot baš slovenske mladine. Po šolah in zavodih — javnih in zasebnih — se ti slovenski otroci preustrojajo za tuje ljudi, ki bodo v poznejših letih renegati, izdajalci svoje domovine in sovražniki svojega rodu. A ne dovolj še, najdejo se celo Slovenci, ki v svoji lakomnosti pošiljajo svoje otroke v te tuje zavode. In najdejo se — v vseh kronovinah taki Slovenci! Samo letna šolska poročila nam je treba v roke vzeti, pa imamo pred seboj — sramotne dokaze — malovredne narodne zavesti!

Potujčevanje naših otrok pomagamo tujcem izvrševati še sami, saj jim dajemo še sami material za njih — malovredne nakane!

Po mestih in trgih se vsaja naši mladini tuj strup v srca na zvit način in za denar, po teh mestih in trgih pa so Slovenci, ki izročajo svoje otroke nemškim učiteljem v — varstvo in pouk! Po drugod pa ta slovenska mladina nima ne slovenskih ljudskih ne srednjih šol, kjer bi se v materinem jeziku vzgojiti in učiti ter za svoj prihodnji poklic pripravljati mogla. Tam se čujejo klici po slovenskih šolah, tu pa polnimo nemške in laške šole s svojimi otroci. Kaj si mora tujec in vlada o nas misliti? Da naše zahteve in pritožbe niso resne nego le — navidezno — resne jaremijade.

Ta tuja kal se vsaja naši mladini v ljudski šoli, v srednji šoli se nadaljuje, a na visokih šolah dozoreva!

Tako se slovenskemu narodu krčijo za bodočnost manjša in večja krdela, rodé sovražniki in izdajalci, baš taki, katerim velja naš največji boj, a ko si izprašamo vest, nam ona glasno

Naj navedem nekaj značilnih Milkinih pisem:

Dne 1. avg. 189 . .

Draga! Kako naj Ti opišem, kako zado voljna in srečna sem tu!? Nikdar se mi ni sanjalo, da je tako lep, tako krasen svet. . . .

Veš, da bi skoraj verjela onemu stereotipnemu reku v pominskih knjigah: „Življenje je sen. . .

Odkod ta nagla sprememba? vprašaj.

Odtod . . odtod . . . ker. — Ej, saj to Ti prihodnjič pišem, da ne boš preveč radovedna, za danes le toliko, da: vse to ljubezen st'ri! . . .

Pozdravlja te

Tvoja srečna

Milka."

Ali je vzšlo solnce — vroče, — blesteče o katerem sve sanjali, vprašam se. . .

Pisala sem ji, naj se ne prenag'i. . . Koj drugi dan dobim odgovor:

Dne 4. avg. 189 . .

„Draga! Veš kaj, Ti pa znaš izvrstno propovedovati! — menda si se naučila prav od onega italijanskega propovednika, katerega sve tako radi poslušali.

. . . Svariš me pred nesrečno ljubeznijo.

Ko bi ti vedela, kako me moj Alfred ljubi, bi gotovo ne govorila tako.

Veš, prav tak je, kakor sve si predstavljali najin ideal, le da ni plavolas in plavook; lasi in oči ima Alfred črne.

O, sedaj pa zopet pričakujem stroge propovedi od svoje Olge. Ne, — Olgica — ne! — ne bodi preveč huda, saj ne veš, kako sladka je prva ljubezen. . .

Da se v tem prav kmalu uveriš,

želi Ti

Tvoja

Milka."

Dne 9. avg. 189 . .

„Draga! Moj Bog, kar me ne svariš dovolj Ti, me pa še moja teta. Naj Ti povem, kar mi je danes rekla: „Dekle, pazi na svoje srce, — uboge deklice ne smejo ljubiti, — one so le za zabavo.“

Draga! Smejaj se še Ti, kakor sem se smejala jaz tem gorostasnim besedam.

Čemu mi je Bog dal srce . . čemu le? . .

Ako bi Bog ne dovolil, da smejo uboge deklice ljubiti, bi bil gotovo napravil okrog našega srca še kak poseben prekat, — a me se nismo v samatologiji nikdar učile kaj takega.

Še danes povem to Alfredu; saj vem, da se bo tudi on smejal."

Zvečer 9. avg. 189 . .

„Draga! Prav si imela, da si me svarila; prav je imela tudi teta s svojimi nazori! Zakaj vaji nisem poslušala? . .

V smehu sem danes prašala Alfreda, jeli res, kar mi je rekla teta? . .

Zardel je, — pobesil oči — hotel se izgovarjati. — — Zdelo se mi je, da so mu zastale besede v grlu.

Vedela sem dovolj. . .

Ne, ne! življenje ni sen, življenje je stroga šola, v kateri izgubimo nenadoma vso vero, vse zaupanje v človeštvo.

Oprosti mi, da Ti delam krivico, saj vem, da mi ostaneš zvesta prijateljica, da se ne varam v Tebi. Želim Ti, da izostane v Tvojem življenju prevara, da ne izgubiš zaupanja v ljudi, kakor ga je izgubila

Tvoja Milka."

III.

Odpravljala sem se na mesto, kjer bi prvič izvrševala svoj poklic.

Zopet sem sedla na kovček in čitala Milkin zadnji list.

Živo sem se spominjala onega dne, ko me je tolažila prav na tem mestu ona, katero naj bi tolažila sedaj jaz.

očita, da smo — si jih sami izredili! Ali je tako ravnanje zavedno in ponosa vredno?!

Potujčevanje pospešuje se med nami že itak od vseh strani in vseh ljudi, tako tudi od vlade, mi pa — se ne brigamo za zaježenje tega toka! Je li čuda potem, če se naše vrste krčijo!

Opirajmo svoj pogled in svojo skrb vestnejše na naše ljudske in srednje šole in ravnajmo s svojo mladino kot ljudje, katerim je za prihodnost naroda resno in ne dajajmo pohujšanja svetu, ki nas opazuje!

Uprimo se potujčevanju na vsej črti, in če se bo ta glavni greh v bodočnosti nad nami grozno maščeval, a tedaj bo prepozno za — popraviti!

Celjske novice.

(Imenovanje.) Predsednikom okrožnega sodišča v Celju je imenovan svetnik graškega nad sodišča Ant. pl. Wurmser, ki je služboval že več let v Celju kot sodni tajnik in sodni svetnik.

(Oprostitev gospoda Bovhe.) Po celodnevni obravnavi je bil včeraj, 16. t. m., gospod Ivan Bovha, ki je bil primoran pri znanem napadu braniti se z orožjem popolnoma oproščen. Pri obravnavi so se čule jako zanimive podrobnosti, o katerih poročamo prihodnjič natančno.

(Zadnja konfiskacija.) Kakor je bilo razvidno iz druge izdaje zadnje „Domovine“, zaplenilo nam je isto državno pravdnštvo zaradi kratkih notic, v katerih je govor o slovenski gospodarski organizaciji ter se zaslužno osmeši nadute nasprotnike. Toda naš državni pravdnik ni baje sedaj na smeh razpoložen ter tudi našim naročnikom ne pripusti tega nedolžnega veselja. V vseh zaseženih noticah, kakor tudi v dopisu iz Laškega trga ne moremo zaslediti prav nobenega kaznjivega dejanja, sploh nobenega povoda za zaplenbo. Toda naše misli in one celjskega državnega pravdnika gredo najbrž principijelno narazen, tako, da se ne moremo nikdar ljubezno srečati z njimi. Pa tudi je težava vedeti za vse tajne sklepe in navodila, ki jih ima državni pravdnik. Izmed 12 številk zadnjih treh mesecev nam je zaplenil — 8, tedaj ravno dve tretjini, kar je za tednik naravnost grozovito. List ima vsled konfiskacij, ker smo vselej takoj priredili drugo izdajo, nad 500 gld. škode.

(Občni zbor „Zveze slovenskih posojilnic“) vršil se je dne 16. t. m. pod predsedništvom g. Mihaela Vošnjaka. Zastopanih je bilo nad 50 pri „Zvezi“ stoječih denarnih zavodov. Posebno obilo so se bili zopet udeležili zastopniki koroških posojilnic vzlic temu, da je „Zveza“ priredila letošnje leto še posebni poučni shod v Celovcu za koroške posojilnice. O posameznih točkah dnevnega reda, o katerem se je obširno razpravljalo, poročamo prihodnjič.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) zborovalo je dne 2. t. m. Vdeležba je sve-

dočila o zavednosti velike večine udov našega društva, kajti zbralo se nas je 33. Po običajnem pozdravu predstavil je g. predsednik gg.: Mohorčiča iz Vojnika, Pahorja od Sv. Katarine in Voglarja iz celjske okoliške šole kot nove ude; nadalje je društvu prijavila pristop gospa Kropjeva iz Zidanega mosta kot pravi in g. Perc, občinski tajnik celjske okolice kot podporni ud. Da bi bili mnogo let vztrajni v naši sredini! Kot gosta sta društvu prisostovala tovariša gg.: Meglič iz Vranskega in Planer iz Lemberga. Potem se obvesti društvenike o tužni vesti, namreč o smrti našega bivšega nadzornika Leitgeba, kateri je dne 24. septembra preminol po jako mučni bolezni. Akoravno umrli ni bil ud našega društva, bil je naklonjen vsaki stanovski organizaciji, v obče kolegijalen in prijatelj nam učiteljem. Bodi mu lahka zemlja! V znak sožalja vstanejo navzoči. Predsednik izrazi na to željo, da bi mu sledil nadzornik, kateri bi bil toli tolerant, kakor je bil Leitgeb. Zapisnik zadnjega zbora je bil sprejet. Poročilo o zborovanju „Lehrerbunda“ in „Zaveze“ se zaradi pomanjkanja časa preloži na prihodnje zborovanje dne 3. decembra. Predsednik obvesti društvenike nadalje, da se zadnji čas oglašajo čudni pojavi med sicer solidarnim učiteljskim. Žalibog, da se nahajajo tudi med nami taki izmečki — grobokopi, ki nam tudi pomagajo kopati jamo. — Tovariš Šmorancer je razvijal nekoliko misli k naši organizaciji ter staval sledeča predloga: 1. Dolžnost vsakega učitelja je, da si naroči „Učiteljskega tovariša“ (šolsko političen list) ter ob ednem skrbi, da se ta list naroči tudi pri drugih podjetjih kakor, čitalnicah, gostilnah itd. 2. Na „Popotnik“ naj se pa naroči vsaka šola. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta. Na interpelacijo tov. Petrička društvo izjavi, da je marljivi in delavni tovariš sam, lastnovoljno odložil mandat kot učiteljski zastopnik v okrajni šolski svet, in naše društvo njemu ni izreklo nikdar nezaupnice. Tovariš Eksel stavi vprašanje glede jednotnih počitnic. Po kratki dobiti se sklene to stvar spraviti na dnevni red pri okrajnih, oziroma deželnih učiteljskih konferencah. Prihodnje zborovanje bo prvo nedeljo v decembru.

(Celjsko pevsko društvo) vabi čestite dame in gospode pevce, da se polnoštevilno udeležijo pevske vaje v petek 17. t. m.

(Koncert narodne godbe v Celju) na Martinov večer je občinstvo v vsakem oziru prese-nečil najbolj pa v tem, da se je naša godba pokazala v tako visokem napredku. Ako gre gospodu Mundu zasluga, da je zgradil temelj godbi, gre novemu vodju gospodu Korunu zasluga, da na trdnem temelju zida krasno in močno stavbo. Že program nedeljskega koncerta nam kaže, da je sestav godbe v bližini svoje popolnosti. Klasične točko kakor „venčanje“ iz opere „Prerok“ ali ouvertura iz „Norme“ dosežejo ravno nasproten učinek, ako je sestav godbe nezadosten in iz

obraženost godcev nepopolna. Kakor je pa naša godba provzvajala te dve točki, smelo trdimo, da je to najboljša godba na pihala na vsem Spod. Štajarskem. Lepo pripomorejo k takemu uspehu novi in fino ubrani instrumenti. Ugodeno je tudi zahtevi, da je vsaki instrument zadostno zaseden. Glavni delež na uspehu pa ima priznано g. kapelnik, ki je priproste pokorne mu sile pripravil v primerno kratkem času do tako visoke stopinje popolnosti. Pod takim vodstvom smemo v kratkem času pričakovati tako po številu kakor po kakovosti vsestranski dovršen orchester. Ednega činitelja — g. kapelnika, — imamo; trebamo še drugega — širne požrtvovalnosti. Kedar bosta ta dva glavna činitelja združena tedaj dosežemo vzor godbinega pihala, prvo veliko slovensko godbo, katera se bo zamogla ednačiti najboljši vojaški godbi. Na koncertu je nastopalo tudi pevsko društvo v moškem in mešanem zboru. Zlasti sta ugajali narodni pesmi „Rozmarin“ in „Vanderček“, kateri je tako ljubko harmonizoval g. Korun. Gospod harmonizator ni skalil narodnega značaja pesmij; umetnih vezij je pridel le toliko, kolikor jih je potreba za koncertno prednašanje. Prosto zabavo je otvoril „Celjski Sokol“, s točno in dovršeno telovadbo, pri kateri sta se posebno odlikovala gg. Benčan in Smrtnik na konju in v skupinah na lestvicah. Značaj Martinovega večera je pogodil živahen ples trajajoč do ranega jutra, kateri je spremljala naša godba v svojem oddelku na lok.

(Opozarjamo) opetno na osnovalni občni zbor „Delavskega stavbenega društva“, ki se bo vršil v nedeljo, dne 19. t. m. ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Celju.

(Zadruga „Merkur“) za železno trgovino se je ustanovila v Celju. Razprodanih je že precej deležev, vendar ker je potrebno za tako podjetje znatnega kapitala, prosijo se rodoljubi nujno, da tem prej pristopijo ter podpišejo pristopni delež. Kakor hitro se kupljena zadruga hiša popravi, začela bo tudi poslovati železna trgovina kot glavna stroka zadruge „Merkur“.

(Uh, to peče!) Velika žalost je zavládala pri celjskih Nemcih zaradi slovenske zmage v okrajnem zastopu. Najhujše pa je še to, da ne smejo te svoje žalosti in jeze izbruhati. Tako notranje kuhanje jeze pa škoduje zdravju, posebno žolč in obisti so v nevarnosti. Da tedaj „izpustijo“ svojo jezo, lotili so se mil. g. opata Ogradija, od katerega vedo iz izkušenj, da je tako blage in miroljubne nravi, vrhu tega pa tudi tako vzvišen nad blatnimi nemškimi rilci, da ga njih kruljenje ne more doseči. Ali mislijo res, da se bo tudi ta blagodušni cerkveni dostojanstvenik podvrigel Oechs-Stepischneggovi diktaturi!

(Nemški udje v okrajnem zastopu celjskem.) Nasprotniki so poslali naslednje svoje „može“ v okrajni zastop: Karol Traun, Lojzek Walland (Balant), Karol Jellek, Janez Jeschou-nigg (Ježovnik), Fric Rasch, dr. J. Kowatschitsch

Povera mia! — —

Pisala sem ji, naj ga pozabi, saj on ni bil vreden nje ljubezni; tolažila sem jo, češ, da bo to prevaro pozabila toliko laglje, ker ga je ljubila gotovo bolj radi njega prikupljive zunanosti, kakor radi njega značaja, katerega še ni poznala.

A zaman! . . . Na vsak ugovor mi je odgo varjala kratko, a toliko bolj pomenljivo:

„Jaz sem ga ljubila.“ — — —

Naposled je menda vendar-le pozabila britke prevare, kajti omenjala je ni več v svojih listih.

Tudi jaz je nisem povpraševala po tem, bila sem skoraj uverjena, da je pozabila na žalno epizodo ter se popolnem vdala svojemu poklicu. Sprejela je bila namreč službo nekje na ogrski meji v dobri družini, kjer naj bi vzgojevala dva otroke.

Opustili sve nekoliko dopisovanje, saj po napornem delu v šoli, ki zahteva vse duševne in telesne moči, nisem mogla pisati toliko ko prej.

A mislila sem toliko bolj pogosto na njo.

Po dolgem presledku me iznenadi nje notica, da je na potu v Z., kjer bi se okrepčala v milem zraku, kajti boleha že več časa.

Spomnila sem se, ko mi je nekoč pripovedovala, da je nje mati umrla za sušico.

Kaj ko bi tudi . . . ne, ne, tega še misliti ne morem — —

Nestrpno čakam nadaljnega poročila. Dobim ga, a ne od Milke, temveč od žene, kjer je stanovala Milka o počitnicah.

Piše mi, da je Milka prišla zelo bolna k njej; zdravnik meni, da je bolezen neozdravljiva.

Uboga žena, ki ima vedno tujce na stanovanju, si ni vedela drugače pomagati, kakor da je odpeljala Milko — v bolnišnico.

Bog, jeli to mogoče? . . .

V duhu vidim posteljo za posteljo, na eni njih svojo Milko, blede, z velikimi, vlažnimi očmi, — potnim, mrzlim čelom, — s prosojnimi rokami; — slišim nje subti, otlji kašelj. — —

Vidim nje plašne oči, ko se na bližnji postelji bori bolnik s smrtjo. . .

Milka moja! — — Videti jo hočem še enkrat, samo še enkrat! . . .

Videla sem jo, a ne živo — — — prišla sem prepozno.

Stopila sem v mrtvašnico. — —

Na preprosti mizi, v beli, nebarvani krsti je ležala moja Milka, — z razpletenimi lasmi, — vdrtimi očmi, — s trpkim, bridkim nasmehom na mrzlih ustih. . . .

Mala svetilka je gorela ob krsti; — mislila sem, da ugasne vsak čas, — pojemala je borna lučica a zopet začela goreti.

Muhe so brenčale in sedale na krsto brez vencev, brez cvetic. — —

Proč z vencii! proč s cveticami! Komur ne nastilja usoda cvetic v življenju, naj opusti to potratno še v smrti.

Gledala sem Milko, saj sem hotela proučiti vsako potezo nje obraza, da si jo vtisnem v spomin. — In zopet me je stiskalo v prsih, — dušilo v grlu — a oči so bile suhe, suhe brez solze. . . . —

Stopala sem za krsto. . . Kmalu smo bili na pokopališču; kmalu na onem delu, kjer so pokopani ubožci. Grob se vrsti za grobom, brez križa, brez nakita.

Poleg svežega groba se vstavijo pogrebci. Niso se dolgo mudili, prišli so krsto, jo polagoma spustili v grob.

Komaj so čakali, da je odmolil duhovnik, in že so zasipali krsto, kmalu je ni bilo več videti.

Zemlja je pokrivala srce, ki — ni smelo ljubiti. . . .

Povera mia!

Otilija F.

(Kovačič), Fr. Polet, Fr. Zottl (je tudi v slovensčini „Cotl“), Marko Tratnik, Julček Rakusch (Rakuž). Mestna občina celjska je volila: Dr. pl. Jabornegg (Javornik), dr. Jesenko, (javor in jesen pomeni vse kaj drugega kot — nemški hrast) dr. Schurbi (Žurbej), Jurij Skoberne, dr. Stepischnegg in — horrible dictu — Otto Ambroschitsch (Ambrožič), nad čegar nemštvom se ne da pričkati. Vojniška občina je poslala svojega Stallnerja.

(Eden, ki mrzi slovenski groš.) Gostilna „pri volu“ v Celju je zbirališče nemških nacionalcev, „fortschrittlerjev“, renegatov in kako se še vse nazivajo kategorije velikega „Herrenvolka“. Posebno sedanji „volovski“ gostilničar German Terschek ne pozabi nikjer pokazati, da je hud Nemec. Naravno bi tedaj tudi bilo, da bi iz svoje gostilne zavračal Slovence in njih denar, kajti s prisotnostjo Slovence se vendar pokvari pristni germanski duh, ki plava v „volovskih“ prostorih. Temu pa ni tako, še prav sladkobeseden je volovski krčmar Terschek napram slovenskim grošem. Nek odločen Slovenec, ki je za prihodnje zasedanje izžreban porotnikom, dobil je te dni razglednico te-le vsebine: „Erlaube mir Sie höflichst auf mein Hôtel aufmerksam zu machen für die Zeit Ihres Aufenthaltes als Geschworne. Hochachtungsvollst I. Terschek.“ Slovenski bi se glasilo: „Dovolim si Vas vljudo opozoriti na svojo gostilno za dobo Vašega bivanja kot porotnik“ itd. — Tukaj nam je zaplenjenih 5 vrst našega dodatka k zgornji notici. Čitatelji naj si blagovolé ta dodatek sami napraviti!

(V Celju menda vendar ni tako!) Poslanec Verkauf se je v svojem govoru v državnem zboru dne 14. t. m. z ozirom na dogodke na Moravskem pritoževal nad zadržanjem policije v Avstriji ter je rekel, vsakemu policistu v Avstriji je mogoče malenkosten prestop kaznovati s težkim ranjenjem. Ta moč birokracije se raztega tudi na sodišča. V pravosodnem ministerstvu je eden telefon izključno v ta namen, da narekuje zaplembe listov, a da bi se kakšna konfiskacija od sodišča ne potrdila, je bela vrana. Sodnika, ki ne veruje zatoženemu policistu, poučijo takoj njegovi predstojniki. Gospod državni pravdnik, vse to smo posneli po graškem dnevniku in ta po stenografičnem zapisniku! — Tudi tukaj nam je zapadel naš dostavek.

Slovenski občinski zastopi — kje ste?!

Kje imamo Slovenci svoj „Binkoštni program“? Edna točka, ki bi vanj spadala, je ravnopravnost pri pošti v okrožju tržaške in graške direkcije. Na Kranjskem (!), v slovenskem delu Štajarske in Koroške kažejo svoje roge še vedno le samonemški poštni pečati — slovenskih krajev. To je znamenje, da se Slovenci ondi za dvojezične ne potegnejo. Seli boje nemške obstrukcije?!

Ali bomo vedno le z drobtinicami se dali odpravljati od vrat?! Malomarnost je to in neodpušljiva lahkomiselnost, ako molčimo tam, kjer bi imeli kaj zahtevati.

Nemcem na ljubo se Slovenci po nekod v nobeni važni stvari za ravnopravnost ne potegnemo. Ni v uradih, ni v cerkvah, ni v šolah. Kje je tisti naš „radikalizem“, o katerem je bilo včasih čuti? Župni uradi, šolska vodstva in občinski uradi pritiskajo še vedno samonemške uradne pečate na razne svoje listine in dasi po večini med Slovenci, se ne zavedajo svoje narodnosti in veljave toliko, da bi izkazali slovenskemu jeziku toliko časti in veljave, kolikor mu gre iste po razmerah in zakonih.

Bodimo obstrukcionisti proti nemštvu tudi — doma! Ne pohujšujmo z omahljivostjo in strahopetnostjo mlajšega zaroda in ne dajmo političnemu nasprotniku povoda in polen v roke, da bi nas z njimi udrihal.

Bodimo v malem kot velikem odločni narodnjaki in potegujemo se za svoje pravo povsod neizprosno! Ugled si moramo sami priboriti, inače bo tujčeva peta vedno po nas teptala!

Spodnje-štajarske novice.

(Duhovniške premembe.) Premeščeni so čč. gg. kaplani Lovrenko Franc iz Mute k Sv. Rupertu nad Laškem, Ivan Markošek iz Šmartna v Rožni dolini v Vitanje in Melhijor Zorko iz Št. Ruperta nad Laškem v Prihovo.

(Imenovanje.) Okrožni zdravnik v Mozirju gosp. dr. A. Kaisersberger je imenovan okrajnim zdravnikom v Krškem.

(Promocija.) Dne 13. t. m. sta bila na graškem vseučilišču promovirana doktorjem prava avskultanta gg. Gruntar in Prezelj.

(Iz Št. Petra v Savinski dolini.) Načelnikom kraj. šol. sveta izvoljen je Vincenc Ušen, namestnik Alojz Trglav, oba posestnika v Grušovljah in narodnjaka.

(Nemška poroka.) Kontrolor Grach iz Laškega trga izvolil se je pred nekaj tedni — kakor sem zvedel — v Št. Pavlu S. d., nemško poročiti. No, na tem bi že ne bilo ravno nobene spodtike, ko bi ta gospod ne bil doma tam nekje iz Slovenskih goric, — kakor sem zvedel — ko bi ne bil sin slovenske matere ter ne znal čisto dobro slovenski, — kakor sem zvedel. — ko bi ne vzel slovenske neveste v zakon, — kakor sem zvedel — in ko bi ne imel čisto slovenskega imena „grah“, — kar pa nisem zvedel, ampak sam vem, da je slovensko ime. Nu ja, bo pa nemški Bog dal zato obilo nemške zakonske sreče — kakor sem zvedel. K.

(Iz Braslovč) se nam nekdo pritožuje, da se ondi prodajajo razglednice s čisto nemškim napisom, dasi so Braslovče popolnoma slovenske. Kupci vedo kaj imajo napraviti.

(V Št. Jurju ob Taboru) je začela delovati mlekarica ondotne kmetijske zadruge. Zadruga si je postavila v ta namen lastno poslopje, v katerem opravljate delo dve domači osebi, kateri je izučil dež. potovalni učitelj M. Jelovšek. Zadruga ima vse strokovne priprave in najnovejša orodja. V mlekarici se bo mleko posnemalo, pinjilo in surovo maslo prodajalo.

(Požar.) V Ojstrici pri Sv. Jurju ob Taboru je pogorela pretečeni teden hiša z gospodarskim poslopjem Juriju Hribovšek. Škoda je precej velika.

(Bralno društvo na Frankolovem) zbravalo je v nedeljo dne 5. novembra t. l. po večernicah v šolski sobi. Govoril je dež. potovalni učitelj g. Martin Jelovšek o živinoreji v obče. Njegovemu jako navduševalnemu govoru sledili so posluševalci z vidnim veseljem. Posebno zanimala jih je mlekarska zadruga in bikorejska zadruga. Gospodu govorniku izrekamo tem potom pristrčno zahvalo. — V nedeljo, dne 12. nov. t. l. konstituiral se je novi krajni šolski svet na Frankolovem. Načelnikom je bil izvoljen g. Dominik Bezenšek, namestnikom pa Jurij Petelinšek.

(Drug poskušen samomor v Laškem trgu.) Dne 25. m. m. je skočila v Laškem trgu v Sa vinjo ondotna učiteljica na „uzorni“ nemški šoli. Izbrala si je baje najbolj plitvo mesto ter plavala skoraj kilometer dalje, potem pa se s hvaležnostjo oklenila rešilne palice, katero ji je pomolil neki kmet. Vzrok poskušnemu samomoru je popolnoma „neznan“, niti njen šolski vodja Valentinitš ne vé baje zanj.

(Usodna slutnja za nemštvo Laškega trga.) Prusofili proslavljajo svojega Bismarcka s tem, da mu zasajajo in krstijo hrastova drevesa. Tudi nemškutarji Laškega trga so imeli to v mislih, a vendar so se nekoliko „ženirali“, zato pa so zasajali lansko leto hrast ter ga imenovali, „Jubiläums-Eiche“. Pa kakor je mineval renegatom dinastični čut, tako je tudi ginil njihovemu hrastu življenski sok, in pred obletnico se je — posušil. Z večjo slovesnostjo kakor so ga vsadili, izkopali so ga minole dni po izreku sv. pisma: „Drevo pa, ki ne rodi sadu, se poseka in vrže v ogenj.“ Značilen dogodek za laško nemštvo.

(Vlak je povozil) v Rimskih Toplicah dne 12. t. m. železniškega čuvaja Josipa Aškerc. Bil je pri priči mrtev. Ponesrečeni je 24 let star, doma iz Rimskih Toplic.

(Načelnikom brežiškega okr. zastopa) je od cesarja potrjen g. dr. Srebre, odvetnik v Brežicah; namestnikom pa g. Andrej Levak.

(Zborovanje obeh podružnic sv. Cirila in Metoda v Št. Jurju ob j. ž.) vrši se v nedeljo, dne 19. novembra ob 4. uri popoldne v gostilni gosp. Černovška. Po zborovanju prosta zabava s petjem in godbo. K obilni udeležbi vljudo vabita odbora.

(Dvojezični poštni pečat.) Pošta Zreče pri Konjicah ter Oplotnica sta dobili dvojezične pošne pečate. Z zadovoljstvom biležimo, da naš trud celega leta vendar ni bil zaman. No, imamo še vedno dokaj pošt po Slovenskem, ki se še niso otresle pečata nemškutarije. Kakor smo lani priobčevali pošte, ki že imajo lice dvojezičnosti, tako hočemo enkrat prinesiti imena vseh onih pošt, ki se še niso otresle nemškega znaka.

(Novi finančni postaji) sta se ustanovili v Podčetrtku in pri Sv. Petru pod Sv. gorami.

(Čateške toplice ob Savi) obiskalo je letos 684 gostov, in sicer 303 iz Hrvaškega, 210 iz Kranjskega, 166 iz Štajarskega, 5 pa iz Primorskega.

(Vse nemško!) Ptujski očetje so zelo boječi za nemški značaj svojega mesta in prebivalstva. Sedaj so sprejeli celó za svojega okraj. živinozdravnika trdega Nemca, nekega Sellinger.

(Novo bralno društvo) ustanovijo pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah, zborovanje se vrši v nedeljo, dne 19. novembra t. l. po večernicah v Selakovi gostilni s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsednika osnov. odbora. 2. O ljubezni do domovine in svojega naroda (govori g. dr. R. Pipuš iz Maribora). 3. Razlaganje pravil. 4. Vpisovanje udov. 5. Volitev odbora. 6. O kmetijskih zadrugah (govori g. J. Kač). Med posameznimi točkami tamburajo in pojo gornjeradgonski tamburaši in pevci. K obilni udeležbi vabi osnovalni odbor.

(Slomšekov večer) s slavnostnim govorom, z deklamovanjem Slomškovih pesmi, s petjem, tamburanjem in tombolo priredi „Kmetijsko bralno društvo“ v Gornji Radgoni v nedeljo dne 26. novembra v gostilni „K angelju“. Začetek ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Skušnje za učiteljsko usposobljenost) so delali v Mariboru pretečeni teden naslednji gospodje učitelji, oziroma gospice učiteljice: Auernik Franc, Čmerešek Franc, Čepe Franc, Čuček Josip, Hohnjec Anton, Klemenčič Josip, Kos Štefan, Kocmut Franc, Loparnik Franc, Marinič Miroslav, Napast Ivan, Pilib Ivan, Schamp Alojzij, Žolnir Anton, Freuensfeld Alojzija, Godec Marija, Kocmut Marija, Lilek Ljudmila, Lukner Marija, Šket Amalija, Trampuš Marija in Wanian Marija.

(Ponesrečil je) dne 12. t. m. na južnem kolodvoru v Mariboru oženjeni poštni sluga Jos. Budna. Zgrabil ga je stroj, mu odtrgal desno nogo ter ga nevarno ranil na glavi.

(Odbor akad. podružnice graške družbe sv. Cirila in Metoda) voljen na občnem rednem zborovanju za leto 1899/1900 dne 5. novembra 1899, sestavlja se je sledeče: Predsednik: med. Vinko Hudelist. Podpredsednik: med. Bogdan Derč. Tajnik: iur. Fran Ratej. Blagajnik: iur. Bogumil Senekovič. Odborn. nam.: iur. Ljudevit Brenč.

(Sleparji kmetov.) V Gradcu so razkrili več gostilen in kavaren, katerih lastniki so zvaljali kmete iz okolice ter jih po svojih sleparskih igralcih pri kartah oskubili. Končno je vendar za to zvedela policijska oblast ter po vrsti več gostilen in kavaren pozaprla, njih lastnike pa aretirala.

(Varnost v graški okolici.) Na cesti od Judendorf v Gradec so se zvečer 13. t. m. sprli trije kolesarji s tremi zidarji, ki so se peljali na skupnem vozu. Kolesarji poskakajo s koles ter začnejo streljati na zidarje in kočijaža. Zidarski polir Pichler je obležal mrtev, dočim sta oba tovariša nevarno obstreljena. Tudi voznik je zadet v nogo. Kolesarji so zbežali. — Isti večer so skušali pri Göstingu v neko trgovino ulomiti trije zlikovci. Pekarski pomočnik Šiho in raznašalec kruha Moretto sta jih hotela pregnati. Tolovaji so potegnili revolverje ter prvega ustrelili, drugega pa smrtno ranili. Lepa varnost to v obližju glavnega mesta!

(Sneg.) Na Gornjem Štajarskem okoli Mürz-zuschlaga je snežilo od 12. do 14. t. m. nepretrgoma. Sneg je pokril gorovje do tal. Temperatura je padla na — 3°. R.

Državni zbor.

V seji dne 9. t. m. so se začele debate zaradi krvavih dogodkov na Češkem in Moravskem. Prvi je govoril poslanec Berner, ki je dokazoval, da so vse izgrede in krvave posledice izzvali Židje, ki ne le gospodarsko izsesavajo Slovane, temveč nastopajo kot nositelji nemške propagande med Čehi hujše, nego rojeni Nemci. — Isti dan je bila tudi večerna seja, v kateri se je razpravljalo o pomoči vsled ujm prizadetim krajem. — V seji dne 10. t. m. so se govorili o izgrediv na Češkem ponovili. Ko je skušal minister notranjih zadev dr. Körber opravičiti postopanje orožnikov proti demonstrantom, vzdignil se je tolik vihar na strani Čehov, da je moral takoj utihniti ter se je seja pretrgala. Klici: „Vi ste navaden morilec! Italijanski morilec! Poglejte si nadžandarja!“ so doneli Körberju in Clary-ju nasproti.

Dvakrat se je otvorila seja ter je hotel minister Körber nadaljevati svoj govor, a dvakrat je moral med splošnim vriščem utihniti ter se je seja končala.

V seji dne 14. t. m. je predlagal poslanec Jaworski, naj se izvoli nagodbeni odsek iz 48 udov, kateremu je predložiti vse vladne predloge, ki se nanašajo na nagodbo z Ogrsko, da jih pred zbornico poroča. Jaworski je stavil ta predlog z ozirom na to, da zboruje parlament že ves mesec, ne da bi se bilo začelo posvetovati o provizoričnih zakonih, ki so se s § 14 uveljavili, med katerimi zakoni so tudi nagodbeni. Želeti pa je vendar, da se dožene nagodbeno vprašanje parlamentarnim potom pred koncem leta. Vlada in Nemci, ki niso najmanj pričakovali tega odločnega koraka desnice, so bili tako zbegani, da nihče ni vedel kaj ugovarjati ter je bil vsled tega predlog vsestransko sprejet. — V isti seji se je sprejela interpelacija na justično ministerstvo glede uravnave plač pravnim praktikantom in avskultantom.

Potem se je nadaljevala debata na interpelacijski odgovor ministra notranjih zadev glede izgrediv na Moravskem. Govoril je poslanec Verkauf o postopanju policije v Avstriji in o konfiskacijah. (Odlomek tega izbornega govora, ki se kaj dobro dá tudi s celjskimi razmerami primerjati, doslovno na drugem mestu. Ured.) Na predlog poslanca Lenassija se je debata zaključila ter sta se izvolila generalna govornika Šileny proti in Menger za. Govornik Šileny je povdarjal med drugim, da Avstrija nima zmisla za svetovna vprašanja. Avstrija ostaja zvesta svojim starim načelom: nadvlada nemške manjšine, germanizacija in prusofilstvo. (Tudi na ta izborni govor še pridemo nazaj prihodnjič. Ured.) Po zaključku debat se je podalo več predlogov in interpelacij le bolj lokalnega pomena.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti.) Deželni koncipist g. Silvester Domicelj, je imenovan okrajnim komisarjem, konceptni praktikant gosp. Fran baron Lazarini pa deželni koncipistom pri okr. glavarstvu v Krškem. Gosp. Leon Grasselli, je imenovan konceptnim praktikantom.

(Razširjenje domobranske vojašnice v Ljubljani) je po ministerstvu dognana stvar. Prihodnjo pomlad prično na kupljenem svetu zgradbo poslopja tik sedanje vojašnice. Tako bo imela Ljubljana cel bramb. polk s štabom vred v svoji sredi.

(„Knjižnico slovenskih iger“) bode pričela izdajati „Slovenska krščansko-socialna zveza“. Koncem novembra izide prvi snopič. Prinašal bode več iger resnih in šaljivih, primernih našemu ljudstvu. Naša slovenska društva naj bi si je naprej naročila to izdanje in pristavila, ako lele toliko iztisov, kolikor je v igrah vlog. Zadošča naznanilo na dopisnici, naslovljeno na „Slovensko krščansko-socialno zvezo“.

(Slovenski ulični napisi v Ljubljani) grozno vznemirjajo konfuze Nemce uradnih listov do graške „Tagespošte“. Nemci imenujejo to, da ima slovenska prestolnica slovenske ulične napise — sovraštvo, nasilje in krivičnost napram Nemcem. Počasi vi zmedeni proroki! Ali vam ne vržemo omenjenih treh lastnosti v obraz v Celju, Mariboru in Ptuj? Ljubljana ima

kakih 5% Nemcev med 95% Slovenci, v Celju pa je skoraj polovica Slovencev zraven druge polovice slovenskih ranegatov, če tudi ne vpoštevamo, da stoji mesto na slovenskih tleh s popolnoma slovensko okolico. Ali ni tedaj sovraštvo, nasilstvo in krivica, da si hoče mesto s samo nemškimi uličnimi napisi usiliti nekako nemško lice? Skoraj isto je v Mariboru in Ptuj. Nespa metno je tedaj kričati o tatovih, dokler ste sami pri tuji blagajni.

(Učenje ruskega jezika prepovedano.) Kakor znano, sta se ustanovila v Ljubljani in v Idriji zasebna tečaja za učenje ruščine. Deželni predsednik pa se je menda začel bati, da mu po priučanju ruščine popihajo njegovi „ljubljeni“ Kranjci v Sibirijo, zato pa je učenje z neko zaprašeno cesarsko naredbo prepovedal. S tem je pa le opozoril tudi one kroge, ki se dosedaj niso dosti brigali za ruščino, tako, da se sedaj hoče naenkrat vse učiti ruščine.

(Umobolni častnik.) V Llojdovi restavraciji v Ljubljani, je nedavno med obedom zblaznel nadporočnik Lukan ter pregnal vse goste z nožem v roki. Le s težavo ga je policija premagala. Dognalo se je, da je isti pobegnil iz blazine v Stenjevcu pri Zagrebu, kamor so ga zopet pripeljali.

(Umor.) V Dolenčicah v škofjeloškem okraju je ubil posestnik Alojzij Ažbe svojo 32letno ženo. Meseca septembra so našli mrtvo morilčevo mater, in sedaj se govori, da ima tudi to Ažbe na vesti.

(V pijanosti se je ubil) Valentin Ambrožič z Babne gore pri Kranju.

(Mrtvo so našli) Mirijo Rehberger iz Huj pri Kranju v 40 m globokem jarku ob Kokri.

(Samomor.) V Selu pri Zagorju se je zastrupila 24letna posestnikova hči Jožefa Juvan, zaradi nesrečne ljubezni.

(Diletantje v Radečah) priredijo v nedeljo, dne 19. t. m. v ondotnem „Narodnem domu“ veselico v korist šolski kuhinji domače šole. Vrši se tudi igra „Lokavi snubač“, ples, godba, petje in prosta zabava. Začetek o polu 8. uri zvečer. Vstopnina: sedeži 30 kr., obitelj 60 kr., stojišča 10 kr.

(Uboj) Na Dovjem je v prepiru zaklal blavec Jos. Jeklič posestnikovega sina Jos. Pogachnika iz Belce.

(Zadušil se je) v Velikih Laščah delavec Anton Podlogar. Božjast ga je vrgla v gozdu na usta.

(Samomor.) Blizu Dol. Logatca se je ustrelil dne 10. t. m. urar Peter Ursich, okoli 27 let star, doma iz Quia.

(Umrli je) v Postojini v soboto, dne 11. t. m. ondotni občespoštovani župan g. Miroslav Vičič. Županoval je celih 30 let ter bil od cesarja odlikovan z zlatim križcem s krono za zasluge. Lahka mu zemlja!

(Lambert Einspieler — prošt.) Koroški slovenski poslapec in skolastik vč. gosp. Lambert Einspieler, je imenovan stolnim proštom v Celovcu.

(Osebnosti.) G. profesor Jos. Apih na celovškem učiteljskem je pomaknjen v sedmi činovni razred.

(Schmidt-Zabierow umrl.) Dne 14. t. m. je umrl v Voloski bivši koroški deželni predsednik baron Schmidt-Zabierow. Slovincem je bil skrajno sovražen.

(Slovenske posojilnice na Koroškem) so napravile v pretečenem letu čistega dobička 11.695 gl. 21 kr.

(Ustrelil se je) v Gor. Dravogradu učitelj Sternath.

(Dr. Ivan Nep. Glavina †.) V Šklednju pri Trstu je umrl dne 10. t. m. bivši tržaško-koprski škof dr. I. N. Glavina v starosti 72 let. Od leta 1878—1882 je bil pokojnik poreško-puljski, od leta 1882—1895 pa tržaško-koprski škof. Prosil je za vpokojitev zaradi želodčne bolezni ter je živel do svoje smrti v Šklednju. Po svojem odstopu je dobil od papeža naslov nadškofa peluzijskega ter grofa rimskega. Bil je blage, skoraj premehke naravi, tako, da so z njegovo popustljivostjo Italijani marsikaj Slovincem v škodo dosegli, tako n. pr. odpravo slovenskih propovedij v tržaški katedrali sv. Justa. Naj počiva v miru!

(Pri Sv. Jakobu v Trstu) so ustanovili slovensko čitalnico.

(Italijanski neodrešenci!) Tržaški župan je dal mestnim policistom napraviti nove uniforme, kakršne nosi vojaštvo v Italiji. Vlada je vendar prepovedala to protiavtstrijsko demonstracijo.

(Goriški učitelji) so izročili na ministerstvo skupno prošnjo, naj bi vlada razdelila med okrajne šolske zaloge državno podporo, katero je bil prejšnji minister obljubil dež. šol. zalogi. — Vlade se menjajo, z njimi pa tudi obljube, in goriško učiteljstvo bodo pustili najbrž še nadalje stradati.

(V Gorici) hočejo Italijani ustanoviti nov italijanski list na delnice ter so že razpečali 300 delnic po 10 gl.

(Imenovanje.) Začasnim okrajnim šolskim nadzornikom slovenskih šol v poreškem in pazinskem okraju je imenovan g. Ivan Banc, učitelj na pripravnici v Kastvu.

(Učiteljske v Kopru), ki ima italijanski in slovensko-hrvaški oddelek, se baje razdeli ter postane popolnoma italijanski zavod, dočim se premesti slovenski oddelek v Kastej, kjer je že sedaj pripravljani tečaj. Italijanom na ljubo in v ponižanje Slovencev se je že marsikaj zgodilo v Istri, zakaj bi bilo tudi to nemogoče.

(V jugoslovanskem društvu „Šumadija“ v Pragi) se je v prvi redni seji dne 4. listopada 1899 sestavil nov odbor za leto 1899/1900: Predsednikom: akad. slikar Josip Germ. Podpredsednik: cand. iur. Ivan Zemljič. Tajnik: stud. med. Fran Stanjek. Blagajnik: stud. iur. Janko Sernec. Knjižničar: stud. iur. Josip Ferfolja. Gospodar: stud. iur. Rajner Hlača. Revizorja: stud. iur. Stanko Lapajne in stud. iur. Guidon Sernec.

Sveti „hier“.

Skupni vojni minister je, kakor znano odredil, da se morajo vojaki pri kontrolnih zborovanjih zglašati edino le z nemškimi „hier“. Najsi je imel pl. Krieghammer zato tehtnih vzrokov ali ne, s tako strogostjo, bolje rečeno krutostjo, ne bi se smelo nastopati pri izvršitvi tega povelja.

Kako more častnik, ki je šestokrat popolnoma nevešč jezika na pregledno zborovanje došlih, zahtevati v nemškem, moštvu povsem neznanem jeziku, nemško zglašanje? Priprost rezervist, ki niti častnikovega povelja ni razumel, ker mu ga ni mogel v njegovem jeziku raztolmačiti, in se zglašil v edino znanem mu jeziku, ne da bi hotel s tem demonstrirati, mora zato v zapor, ki traja tu manj, tam več dni, nekod celo cel mesec, kakor je pač dotični častnik razporežen.

Ako se hoče ohraniti v naši vojski nemški skupni jezik, dobro. Toda samo do gotovih mej. Kjer pa se brez škode in še celo laglje in boljše izbaja z jezikom, ki je vojakom znan, tam naj se tudi častniki istega poslužujejo.

Od vsake strani mora se prinesiti malo žrtev in v vojski bo zopet mir.

Naši zastopniki pa naj povzdignejo na pristojnem mestu svoj glas in naj dopovedo vojnemu ministru, da nismo samo zato avstrijski podaniki, da plačujemo davke v krvi in denarju, temveč da uživamo tudi pravice. In taka pravica je, da se sme vojak, ki ne zna drugega nego materni jezik, zglašati pri preglednih zborovanjih, v dotičnem jeziku, ne da bi ga doletela zato čisto zelo občutna kazen. Pošiljajte h kontrolnim zborovanjem častnike zmožne jezika dotičnega kraja in dozdevna pogibelj bo od vojske odvrnjena.

„Hier“, ki je postal nekaka sveta beseda, pa nas ne reši pred — Kraljevim Gradcem!

Druge avstrijske novice.

(Spremembe pri namestništvih.) Več namestnikov je dozorelo. Češki namestnik grof Coudenhove se je baje zameril Čehom in Nemcem, ravnatoko moravski namestnik baron Spens-Booden. Tržaški namestnik je zavozil pri osrednji vladi, ker dela politiko preveč na lastno roko. Tirolski namestnik grof Merweld pa je neki že utrujen in „vsega sit.“ Vsa ta mesta bo treba popolniti. O naslednikih si še vlada ni na

jasnem. Grof Clary si bo najbrž pustil svoje mesto v Gradcu po drugem greti.

(Cesarjeva civilna lista se — zviša.) Civilna lista je znašala dosedaj letnih 4.660.000 gld. Ta svota ne zadošča več, ker je naraslo v cesarski hiši od onega časa, ko se je ta lista postavljala, število polnoletnih princev od 38 na 75, a vsak teh mora imeti na leto 50.000 gld. podpore. — Tudi na Bolgarskem, kakor vidimo iz vesti na drugem mestu, se nekaj spremeni na civilni listi, razlika je le ta, da se tam doli ista — zniža.

(Komisija za državne dolgove) je prišla do preporne točke, pri kateri se nikakor ne more udati vladi. Vlada je namreč od komisije zahtevala, naj nakaže državni blagajni 59 milijonov gld. državnega denarja. Vlada jo je še pregovorila, da se sestanejo nje člani še edenkrat k dogovoru. Ako se pri tem razpor med komisijo in vlado ne umiri, nastati zna razpor tudi zaradi nagodbe z Ogrsko, a potem pa tudi sledi ministerska kriza.

(Kvotna pogajanja) med ogrsko in avstrijsko delegacijo so se pretečene dni vršila, a se dvakrat razbila. Mažari so se pomaknili od 33 na 34%. Avstrijska deputacija se je vrnila na Dunaj. Takoj drugi dan pa je dobil predsednik avstrijske deputacije grof Schönborn vabilo iz Budimpešte, naj le pride s svojimi člani, pogajati se hočejo v mejah od 34 — 35%. In res je odšel dne 16. t. m. pododsek v Budimpešto. Mažari so liki plačani mešetarji, a avstrijska deputacija hodi Mažarom na ljubo iz Dunaja v Budimpešto ter brezuspešno nazaj, končno pa nas bodo Mažari vendar le zopet „navihali“.

(Demonstracije na Češkem) se nadaljujejo. V vsako mesto in v vsaki večji kraj pošilja vlada vojaštvo, proti kateremu je ljudstvo ogorčeno. Meščani odrekajo vojakom stanovanja, kar so po nekod tudi storili župani. V Kolinu in Podjebradu so kaznovali župana, ker nista hotela priskrbeti vojaštvu stanovanja. V Češkem Brodu so zaprli več rezervistov, ki so se na kontrolnem shodu oglasili z „zde“. Množica pa je prišla pred zapore ter tako dolgo razgrajala, da so morali rezerviste izpustiti.

(Oproščeni poneverjalci.) Pri gališki posojilnici v Lvovu so se dogodila nedavno velikanška poneverjenja, ki so grozila privedi polom nad deželo. Pretečene dni so bili obtoženi krivci pred porotnim sodiščem, katero pa je vse — oprostilo. Sam predsednik dežel. nadsodišča v Lvovu je bil presenečen ter je brzojavil justičnemu ministru: „V zgraženje vsek poštenih ljudi oproščeni so vsi obtoženci.“

Vojna v Afriki.

Kdo je pri Ladysmithu in Colenso končni zmagovalec, se še vedno ne da dognati iz nejasnih in čestokrat popačenih angleških poročil. Da Angleži niso zmagovalci, kaže pač najbolj poročilo, da se vedno pomikajo proti jugu. Buri so mirovali pred Ladysmithom dva dni, potem pa so zopet nadaljevali z bombardiranjem mesta. Angleži so poslali iz domovine zopet 20.287 mož s šestimi baterijami, a v Londonu so mnenja, da ne zadostuje 70.000 mož, nego jih morajo postaviti najmanj 100.000. Angležem se je ponesrečila že četrta prevozna ladja, pri čemur so morali žrtvovati 200 konj. V Ladysmithu oblegani angleški general White je navezan le še na golbo pošto, s katero razpošilja klavrna poročila.

Buri so obrnili svojo vojno silo na Kapland, onstran reke Oranje, kjer so že tudi zasedli mesti Jamestown in Ventorstadt ter dobili v svoje roke dva važna mostova. Razdajali so tudi železnico od Hopetowna do Kimberleya. Tudi je skoraj gotovo, da so Buri pri Belmontu južno od Kimberleya izvojevali znatno zmago. Angleški viri samo poročajo, da je bil ubit njihov polkovnik Keith Falconer ter da so ranjeni trije častniki. Angleži da so se povrnili zopet v svoj tabor. Radovoljno gotovo ne!

Buri so obkolili mesto Mafeking ter ga bombardujejo. Razdajali so tudi železnico dve milj severno od mesta. Na angleški strani sta padla dva stotnika in trije vojaki.

Med Nemško, Francosko in Rusijo je že baje narejen dogovor, da se zoperstavijo, ko bi si Angleška hotela svojiti Transvaal.

Ogled po širnem svetu.

(Bolgarska v denarnih stiskah.) Bolgarske finance so zabredle v precejšno pomanjkanje. Da pa ne bo treba državi se zadolžiti, naznanil je knez Ferdinand v lastnoročnem pismu na svoje ministerstvo, da prepusti deželi za prihodnje leto polovico svoje civilne liste, kar znaša 600.000 frankov. Uradnikom pa se je plača znižala za 30%. Ljudstvo je hvaležno in ganjeno nad velikodušnostjo svojega kneza.

(V vatikanu v Rimu) se vrši koncem t. m. cerkveni konzistorij, v katerem bo potrjenih več novih škofov ter bo sprejel kardinal dr. J. Missia od papeža kardinalski klobuk.

(Belgija) je poslala v pomoč Burom v Afriko sanitetni oddelek, obstoječ iz 10 zdravnikov in 30 postrežnikov.

(Sestanek ruskega in nemškega cesarja.) Car Nikolaj II. in cesar Viljem II. sta se sestala pretečeni teden v Potsdamu pri Berolinu. Predmet razgovora je bila tudi vojska med Angleži in Buri, da ne sme imeti ta za Evropo nobenih posledic.

(Med Rusko in Japonom) je nastala baje močna napetost. Ako se je kaj takega res zgodilo, zakrivila je zopet angleška roka, ki splet-kari ne le samo, da bi zopet naščuvala Kitajsko na Japonsko, a obe državi pa na Rusijo, med tem pa bi sama hitro urejevala svojo dokaj raztreseno kolonijalno politiko. Ali na limanice ji ne bo šla ne Kitajska ne Japonska, najmanj pa še previdna Rusija.

Dopisi.

Iz Laškega. Pečat pravega barbarstva vtisnil si je Laški trg zadnje nedeljo. Da bi vničil mlado gospodarsko organizacijo, nabrali so vsoto denarja in s tem najeli za dobro plačilo sodruga Čobala in lepo število drugih zlasti celjskih mokačev. S pomočjo teh hoteli so izvršiti dva slavna čina. Ob treh popoldne naj bi Čobal prav pošteno „nafarbal“ kmete v hotelu Horjak, kamor so jih klicala velika vabila nabita na oglih tržkih hiš; ko bi pa črna noč zakrila trg v temo, naj bi pa od vinskih duhov razgreta najeta sodrga napala poslopje „Kmetijskega društva“, spustila vino iz sodov in poslopje opustošila, potem pa šla v razgrajalnem sprevožu po trgu nad dva gospoda, ki sta nam pomagala pri ustanovitvi „Kmetijskega društva“ zdrobili jima okna in ju pobila.

Pa obe zlobni nakani sta jim spodleteli. Sodruga Čobal je kmalu zvedel, da se kmetje ne damo od vsakega pritepenca farbat; le naj ostane v svojem kraju, kjerkoli je že doma, in ondi ljudi farba, ako so tako neumni, da ga hočejo poslušati. Ker nismo hoteli poslušati Čobalove modrosti, se je shod zaključil, in ker so mokači spoznali, da bi ne bilo dobro dalje se muditi pri nas, so zaseli svoje sedeže na vozovih in se odpeljali še ob belem dnevu. S tem spodletela je tudi druga nakana in naši mokači so kar zeleni jeze, da so tako zastoj dali petake in se že tako dolgo zastoj veselili na „gnjusobo razdjanja in poboja“.

Gospod urednik! Mi bi Vam povedali še veliko zanimivega, pa žalibog da se resnica ne sme vselej povedati, zato raje molčimo. Samo na eno vprašanje nam še blagovoljno odgovorite ker ste bolj učeni, kakor mi priprosti kmetje: Je li pred sodnijo kaznivo, ako kedo žuga komu z razdejanjem ali celo umorom? Ako je, potem si bomo vedeli poiskati pravice pred onimi, ki so nam ne le žugali temveč tudi že skušali po najeti sodrgi to storiti, ako bi se ne bilo to preprečilo. Natanko vemo za vse tiste, ki so žugali, z mnogimi pričami.

Pristava. „Eierbaron“ iz Pristave pri Šmarju se je strašansko raztogotil v graški „Tagespošti“, ker so odborniki v krajnem šolskem svetu brez njegovega „dovoljenja“ dali odstraniti sramotilen nemški napis na slovenski dvorazrednici. V omenjenem listu se hvali, koliko dobrega je že storil za šolo in revne učence. Če pa misli, da bo za svoje milodare smel ponemčiti šolo in okolico, se seveda moti.

Ponavljja tudi, kako surovo je oštel pri poslednji seji kaplana in nadučitelja, češ, da

* Razumno, da je kaznjivo. Ured.

morata biti hvaležna nemščini, katera jima je pripomogla h kruhu. Že verjamemo, da zna biti to človeče tudi surovo. Toda pove nam naj, ali je njemu, oziroma njegovemu očetu, pripomogla nemščina do premoženja, s katerim hoče sedaj terorizirati slovensko ljudstvo? Ne, znosili so mu vse, kar ima Slovenci, katere je do zadnjega soka izsesal. Obogatela so ga — jajca slovenskih kokošij. Seveda je bil še stari „Eierbaron“ priprosta in skromna kramarska dušica, dočim njegov naslednik napihnen „Eierbaronček“ noče umeti slovenščine, nego jo zavrača kot — „chinesisch“. Taka je povsod nemčurska zalega!

S Konjic. V poedinih, čisto jako majhnih dogodkih se kaže, na kako stopinjo kulture se se je kateri narod povspel.

Če premotrivamo naše Nemce in poslušamo napihnjene slivospeve, koje pojo — sami svoji kulturi, mogli bi verjeti, da so dospeli že do vrhunca iste, ako pa gledamo noč in dan — kakor moramo ravno mi štirski Slovenci — njih počenjanje, pač pridemo do uničujočega sklepa, da so še vedno na isti stopinji barbarstva, kakor jih je Tacit našel in pustil.

Ni moj namen pisati zgodovino barbarstva celega nemštva, saj bi morala „Domovina“ najmanj 100 let kot dnevnik izhajati, če bi hotela isto natisniti v svojih predalih, ozirati se hočemo le na naše konjiške nemškutarje.

Naši nemškutarji se ravnaajo po slavnih celjskih „muštih“, da, čisto iste celo nadkriljujejo.

Slovenecm okna pobijati, to jim je že stara metoda, ki mora na dan, če se ravno nič boljšega ne more izvesti.

Najbolj v modi je sedaj napadanje Slovencev — seveda dejansko in zahrbtno, kakor jim je to že prirojeno.

Svoj višek je doseglo isto prilikom otvoritve naše čitalnice, ko so — pred očmi našega ljubega gospoda Zoffa — kar „en gros“ naskakovali in topli naše, da je tekla celo kri — no, tekla je naša slovenska kri kaj pa čemo torej?!

Zaplenjeno!

V sveti jezi na naše mlačneže bi skoraj na nemškutarje pozabil.

Še niso zacelile rane izza čitalniške otvoritve in že spet so nastopili z novim junaškim činom.

V temni noči, ko se sove zglašajo, psi lajajo in tatje kradejo, pomazali so našo čitalniško tablo z neke črnkasto — tvarino.

Drugi dan pa so prikorakali zmagonosni generali naših nemškutarjev, se krohotali namazani čitalniški tabli in ponosni na tako junaški nemški čin, spet zmagonosno odkorakali — med njimi seveda v Postojni rojeni doktor Kadija, „ravnatelj“ naše „Heil“-šole itd. itd.

Bog si ga vedi, kje in kedaj že so zgubili ti naši nemčurji čut sramu; — da ga nimajo več, so s tem do pičice pokazali.

Pokazali so pa tudi, da niso voljni z nami, ki smo vendar na svoji zemlji in v večini, — mirno živeti, — ti neprošeni gostje nočejo mirovati, oni nam hočejo le škodovati in nas z doma pregnati.

Pa naj gredo rajši sami!!

Zaplenjeno!

Da so nam čitalniško tablo pomazali nas nič ne jezi, še ponosni smo na njo, saj zgleda, kot zastava, ki je bila v vojski, ob enem pa tudi zelo glasno priča o nemčurski nesramnosti ali kakor sami pravijo: „kulturi“.

Je pač sveta dolžnost vsakega konjiškega Slovence, da se s vso unemo oprime naše čitalnice, ker le potem bode mogla svojo nalogo izpolniti.

Danes toliko, drugič več.

Iz Selnice ob Dravi. Tukaj v Selnici ob Dravi že stoletja „kultivirajo“ Nemci Slovence; a zdaj ob koncu 19. stoletja, stoletja omike in prosvete, so jih spravili že tako daleč s svojo „visoko kulturo“, da že za občinskega predstojnika ni več nobeden sposoben. Pri zadnjih občinskih volitvah morali so izvoliti, pred nekaj leti sem priseljenega, trdega Nemca, za župana, ki bo moral tukaj imeti še tolmača. Ker se je namreč stari župan, tudi privandran Nemec, odpovedal svoji časti.

Tukaj so Nemci jasno pokazali, da nemško kultivirane Slovence ozir. nemčurje, nikakor ne smatrajo za Nemce, ampak, rabijo jih pod imenom „Nemci“ samo ob času kake volitve in ljudskega štetja v svoje svrhe; ko pa svoj namen dosežejo, obesijo jih takoj Slovincem nazaj na hrbet; kajti tukaj v Selnici je dovolj takih Slovencev, ki so se dali ob ljudskem štetju zapisati na nemški kataster, ter se tudi sicer štelijo za Nemce; a sem priseljeni dva ali trije Nemci (tukaj rojenih odraslih Nemcev sploh ni) vkljub temu nobenega takega niso hoteli za župana, temuč poskrbeli so za to, da je dobil to čast najnovejši nemški priseljenec, češ, naj se slovenski trpini učijo za njega nemško, ker to je za Slovence „sreča“; tako tudi ti slovenski zaslepljenci zares sami tako mislijo.

Z edno besedo: Nemci cenijo slovenskega odpadnika ob dosegu svojega cilja ravno tako visoko, ko so cenili Židje Judeža, ko jim je spraval v roke Zveličarja; z veseljem so privoščili smrt obema, prvemu na vrvi drugemu na križu.

Koga naj bo tukaj bolj sram, ali nemško „kultivirane“ Slovence, ali pa priseljene nemške kulturonošce z njih požidjeno „kulturo“ vred? To sodite sami!

Narodno-gospodarske novice.

Ustanavljajmo ljudske knjižnice!

(Napisal cand. iur. Vekoslav Kukovec.)

(Konec.)

Zelo koristno bi bilo nadalje, da bi si upravitelj vsake ljudske knjižnice sestavil natančen pregled vseh splošno potrebnih in koristnih knjig svoje ljudske knjižnice, pregled, ki bi ne navajal samo naslovov posameznih knjig, ampak zraven tega v kratkih značilnih izrazih tudi vsebino dotične knjige. Tiskani ali litografirani izvodi takih pregledov prodajali naj bi se občinstvu po izvirni ceni (torej za jeden novčič ali dva) in bi na ta način istotako znatno pospeševali smoter ljudskih knjižnic.

Razume se, da treba knjižničarju v svrhu pravilne in točne uprave natančno zabeleževati imena čitalcev, naslov izposojene knjige, dan posojila in dan povračila v poseben zapisnik.

Važno je vprašanje, ali in na kak način naj čitalec jamči za izposojeno knjigo. Prav poučljivo je v tem oziru dejstvo iz primerjalne statistike v poslovanju čeških ljudskih knjižnic, katero dokazuje, da so se knjige pri onih knjižnicah, kjer se ni zahtevalo denarno jamstvo, še celo bolj redno in vestno vračale nego v krajih, kjer se je jamčilo s ceno vsakokrat izposojene knjige. Ako bi izjemoma ne bilo naravnost potrebno, naj bi se torej tudi pri naših knjižnicah opustilo denarno jamstvo, ki bi utegnile le čitanje ovirati in upravitelja obremeniti z neprijetnim denarnim poslom. Mislimo, da bi zavest čitalca, da s poneverjenjem tuje lastnine oskruni svoje dobro ime in svoj ugled pred svojimi soobčani, v navadnih slučajih mnogo bolj opominjala k previdnosti, nego denarno jamstvo.

Pri čeških ljudskih knjižnicah nahajajo se po mnogih krajih tudi posebni nabiralniki, kamor vsak čitalec, ko knjigo vrača, ne da bi bil k temu siljen, položi po eden novčič ali dva, kateri zneski se uporabljajo za manjše knjižnične izdatke. Tudi ta lepa navada je vredna, da se posnema.

O drugih posameznostih knjižničarjevega poslovanja, ki so večinoma same ob sebi razum-

ljive, akoravno zato ni nič manjše važnosti, ne maramo tu širje razpravljati. Upamo namreč, da, kar tu pišemo, ni zadnja beseda, ampak da rodoljubi, ki se zavzemo za to prevažno podjetje, in vzlasti tudi naši slovenski listi o tem predmetu povedo svoje mnenje.

Ako poleg navedenih knjižničarjevih opravkov izpregovorimo še tudi nekaj besed o splošni upravi ljudske knjižnice, izreči se moramo odločno proti temu, da bi imel knjižničar, torej eden edin mož, naj bi bil še tako sposoben, vso upravo sam v rokah. Pri tako raznovrstnih poslih, kakor je nabava knjig, dobitve denarnih sredstev, vzbujanje zanimanja za ljudsko knjižnico itd., bi posameznemu človeku nikakor ne bilo dobro biti. Ker še dandanes nismo povsod toliko napredovali, da bi duševnemu delu ravno tako kakor materialnemu priznavali primerno gmotno nagrado, in bi torej knjižničar za svoj težek posel bil le malokje odškodovan, zato bi niti ne bilo pravično, ako bi njemu samemu pripadle tudi skrbi ostale knjižnične uprave. Kjer bode torej to sploh izvršljivo, vodi naj knjižnico iz več članov obstoječ upravni odbor, v katerem se združijo ljubitelji književnosti in prijatelji ljudske izobrazbe dotičnega kraja. Jasno je, da bi za tako nalogo bili najpripravljeni in morebiti tudi najsposobnejši odbori čitalnic in bralnih društev, seveda v tistih krajih, kjer se taka društva že nahajajo.

Nadejajoč se, da bodo vsaj nekaterniki ne le spoznali velik pomen, ki bi ga utegnile doseči ljudske knjižnice na Slovenskem, ampak se tudi resno lotili ustanovljanja teh zavodov, omenimo k sklepu še kratkoma takozvana „društva za ustanovljanje ljudskih knjižnic“, katera na Češkem zelo blagodejno delujejo in bi na Slovenskem gotovo tudi ne zgrešila svojega namena. Taka društva skrbijo za nagelje in splošneje ozi. tvorjenje ideje ljudskih knjižnic ter so tudi porok njih trajnega obstanka. S pozornim očesom zasledujejo razvoj in napredek ljudskih knjižnic po posameznih večjih okrajih ter tam, kjer jih preti oškodovati ljudska neednost ali kaka druga nevarnost, koj v početku s svojim vplivom in dobrim nasvetom, skušajo stvar poravnati in spraviti iz nova na pravi tir. Na tak način se ljudskim knjižnicam zagotavlja trajno blagodejno poslovanje.

Sklepamo torej: Ako nam je za resničen napredek, delujmo za vzvišeni smoter splošne izobrazbe vsega naroda in razširjajmo idejo javnih ljudskih knjižnic!

Koledar.

Petek (17.) Gregorij, škof; Viktorija, muč. — Sobota (18.) Odon, opat; Evgen, spoznovalec. — Nedelja (19.) 26. pobinkošna. Elizabeta; Poncijan — Ponedeljek (20.) Feliks Val, sp.; Edmund. — Torek (21.) Darovanje Marije Device. — Sreda (22.) Cecilija, dev. muč.; Maver, muč. — Četrtek (23.) Klemen, pap. muč.; Felicita, m. — Zadnji krajec 25. ob 7. uri 40 min. zjutraj.

Loterijske številke.

Gradec 11. novembra 1899: 24. 58 80 30 54.
Dunaj „ „ „ 76 22. 46 15 51.

Mlin na prodaj.

Mlin, ob studenčni vodi, dobro oskrbljen, je na prodaj. Stoji ob glavni cesti blizu Liboj. Več pove upravništvo tega lista. (348) 1

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič

(351) 24—1

v Ilirski Bistrici
priporoča svoje izborne testenine, kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho vele-spoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujeva.

Spoštovana gospodinja!

Sežite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, kateri dosedaj o testninah niti slišati niso hoteli.

Najine testenine se dobé v vseh boljših prodajalnicah jestvin; zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg z najino firmo.

== Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko. ==

Jaz prekličem žaljive besede, katere sem v gostilni g. Šušteršica proti g. nadučitelju Šab u izgovoril.

(347) 1

Majcen.

Ob priliki mojega odhoda iz Žalca poslovim se tem potom od vseh mojih prijateljev in znancev od katerih se nisem zamogel osebno posloviti in kličem taistim najsrčnejši „Na zdar!“

Žalec, dne 12. nov. 1899.

(353) 1

Edvard Zeman.

Prostovoljno se prodaja

posestvo z logom, travnikom in njivami pri Sv. Miklavžu blizu Slov. Gradca. Les vreden 4000 goldinarjev. Poslopje v dobrem stanu. Hiša z dobro obiskovano gostilno ob cesti, mala trgovina, žaga, dom. kovačnica, 14 goved, 3 konji in obilo drugega inventarja, se vse takoj odda za 12.000 gl. Natančneje se izve pri lastniku

A. Šušec in Güntherju
v Slov. Gradcu.

(350) 1

Urarški pomočnik

zanesljiv in samostojen delavec in

učenec

iz dobre hiše se takoj sprejmeta pri

R. SALMIČ-U, urar-ju v Celju

(256) 1

„Narodni dom.“

Službo išče v kakem župnišču kuharica

ki zna dobro kuhati in vspešno voditi gospodinstvo in je kot taka že več let služila.

Ponudbe: Marija Veber, kuharica
v Št. Juriju ob juž. žel.

(354) 1

Ugoden nakup!

(355) 3—1

Prodaja se

hiša z vrtom, hlevi in gospodarskimi poslopji, ležeča v okolici četrte ure od mesta. Istotam je tudi dobro vpeljana gostilna.

Cena 3200 gl.

Več pové upravništvo „Domovine“.

Garantirano pristni

(349) 1

kranjski brinovec

je za dobiti pri

Antonu Jamar, pošta Bled, Kranjsko.

Trgovina

Dragotina Hribarja v Celji

sprejema v naročevanje različne pečate iz kavčuka in mesinga, nadalje vignete za pisma in steklenice, po najnižjih cenah.

Svoji k svojim!

Pozor!

Svoji k svojim!

Gospodje

kateri želé po najnovejšem angleškem in francoskem kroju napravljene površnike; cestne, salonske in gala-obleke, frake, športne suknje, haveloke, ali tudi druge vsakovrstne obleke za gospode in dečke, izvolijo naj se obrniti na trdko

Josip Hočevar

zaloga in izdelovalnica oblek za gospode in dečke

Graška cesta šte. 23

kjer bodo postreženi v vsakem oziru najbolje in po najnižjih cenah.

— Naročila se izvršujejo točno in solidno! —

Poštna upraviteljica

sprejme se z dnem 1. januarja 1900 za pošto Dol pri Hrastniku. Ponudbe naj se pošljejo do 10. decembra t. l.

Franc Majcen, poštar.

Učenca

za mešano trgovino sprejemem 1. januarja 1900. Imeti mora posebno veselje do trgovine, in prav dobro šolsko spričevalo ter biti poštenih staršev.

V moji trgovini dobiti je vedno prav lepo predivo, klg. po 36 kr. in lepa ovčja volna, klg. po 80 kr. — Za obila naročila se priporoča

Franc Majcen
trgovec.

(341) 3—2

Redka ugodnost za priženitev!

V prijaznem trgu na Dolenjskem tik farne cerkve, se išče za prodajalno z mešanim blagom v dobrih razmerah od 20 do 30 let star mladenič.

Glavni pogoji so marljivost in razumnost v vseh trgovskih strokah. Zelelo bi se nekaj premoženja. Oni z dežele imajo prednost. Slike se diskretno vračajo.

Resne ponudbe naj se pošiljajo pod šifro: „63“ na upravnništvo tega lista. (335) 3—3

Postranski zaslužek, trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim ošbam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1798“ Gradec, poste restante. (155)

Mieika, kaj pa neseš?

Suhe gobe!

Kam?

U Celje!

Komu?

Deš, tistemu Antonu Kolencu!

Kje pa je ta?

U „Narodnem domu“!

On kupuje vse, kar le imaš za prodati, ter plača najdražje! Svetujem ti, pojdi tudi ti k njemu, pošteno ti bode postregel, kakor je sploh pri Slovenceh navada!

Slovenski kolesarji

pozor!

S 1. vinotokom t. l. prevzel sem zastopstvo in prodajo koles (byciklov) najslavnejših trdk, osobito pa razpečavam po jako nizkih cenah kolesa

„Meteor“ in „Elektra“

katera so z najnovejšimi in dosedaj od drugih tovarn še ne dosežnimi iznajdbami dovršena.

Obveščam ob enem, da bodem s pričetkom prihodnje sezone imel v zalogi razven koles tudi vsa dela taistih, nadalje kolesne potrebščine kakor svetilke, zvonce, sesalke, lepilo, snažilno orodje i. t. d., ter da bodem preskrboval tudi popravila koles.

Kulantno postrožbo zjamčim in se priporočujem za mnogobrojna naročila

Josip Širca

v Žalcu, Savinska dolina.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani.

Vplačani zadružni deleži gld. 45.080. — Promet od 1. oktobra 1898 do 1. oktobra 1899 gld. 2.058.685-94. — Skupna aktiva gld. 302.643-53.

Sprejema: hranilne vloge po 4½%, vloge na tekoči račun po 3½% od dneva vložitve do dneva vzdige.

Izposoja se na menice in na personalni kredit proti obrestim po 5% do 6% brez kakih stroškov.

Urađuje se vsaki dan ob navadnih uradnih urah: Dvorski trg šte. 3.

(315) 6—6

Gostilna in mesarija.

V večjem slovenskem trgu Spodnjega Štajarja odda se stara dobro obiskana gostilna na račun, ter mesarija, ki se že mnogo let v isti hiši izvršuje, pod ugodnimi pogoji v najem.

(342) 2—2

Kje, pove upravništvo «Domovine» v Celju.

Oelzova kava

je vsak dan bolj priljubljena ker napravi zdravo, slastno in tečno, užitno in hranilno.

Rdeči zavoji z belim trakom.